

Příloha 1 - Přepisy polostrukturovaných rozhovorů

Rozhovor - Slyšící vyučující VV

Jak dlouho se věnuješ výuce výtvarné výchovy?

VV: No, od svých...Rok po škole, po vejšce, pak jsem delší dobu dělala něco jiného. 27 roků.

27 roků? Dobře, a ty jsi tedy studovala výtvarnou výchovu?

VV: Já jsem studovala 1. stupeň s výtvarnou výchovou, což v té době byla koncepce, že jsme učili na 1. stupni a bylo zamýšleno, že budeme učit výtvarnou výchovu na celé škole, takhle to bylo třeba i s češtinou, 1. stupeň plus český jazyk nebo občanská výchova nebo tělocvik, že takhle byly ty specializace. Ale po letech se prostě měnili nějak ty...po revoluci to bylo všechno jinak, takže tam bylo prohlášeno, že je potřeba si dodělat vzdělání a mně se podařilo díky vstřícnosti paní ředitelky, že jsem byla přihlášená na denním studiu výtvarná výchova pro vzdělávání. A vlastně mi podle toho upravila rozvrh, takže já jsem jezdila na denní studium do Prahy i při tom vyučování, že jsem to vlastně dělala takhle. Ale potom to posléze stejně nestačilo a při změně vedení už mi jako řekli, že mi toho magistra nedoporučují v Praze, já jsem totiž dojížděla z Liberce do Prahy, ale zaplatili mi peníze v rámci vzdělávání ten dvouletý kurz, takže jsem si dodělávala vzdělávání na základní školu 2 roky ještě takhle. Takže jsem chodila nejen na to studium, kde byla ta prohloubená výtvarná výchova a příprava pro ZUŠkový učitele, ale vlastně pak jsem chodila na to dvouletý.

A speciální pedagogiku jsi třeba někdy studovala nebo..?

VV: speciální pedagogiku jsem opět zase v rámci školy, kde teďka pracuju, dali ten požadavek, že potřebují, takže jsem dělala další dva roky, zakončený zase tou diplomovou prací, takže mám diplomových prací samé hromady, protože já jsem ještě dělala etickou výchovu další dva roky, takže z té mám taky závěrečnou diplomovou nebo já nevím, jak to oni nazývají, ale jsou tam ty parametry, ty bakalářky v podstatě. Já nevím, asi 50 stránek, to už pro mě není podstatný, ale takže jsem dělala zase ty dvouletý tady v Liberci dálkově se závěrečnými zkouškama.

Ty jsi teda říkala, že se výtvarné výchově věnuješ 27 let a kolik z toho se věnuješ žákům se sluchovým postižením a výtvarné výchově?

5 let.

5 let. A jak bys popsala to své pojetí vyučování? Jak předáváš informace o obrazech, jakou roli má obraz, vizuální sdělení ve tvé výuce.

Asi hlavní. Protože přes tohle se nejlépe komunikuje, takže já používám psanou formu, používám i znakování, pomáhají mi děti ze třídy, že znakuji spolu se mnou. Tam vzniká hezká atmosféra, že tak jako vypomáhají. Já mám teda za sebou 3 roky znakování, taky jsem se učila znakovat.

V UNII?

Chodila jsem i do UNIE, protože chodili i sem do školy. Ten první rok to tady učila neslyšící paní učitelka, nás tady učila. To byl ale malej záběr, takže jsem další dva roky chodila, protože tady bylo tolik nových učitelů, že jsme z UNIE měli člověka, kterej nás chodil učit sem a dělali jsme nějaký závěrečný zkoušky dokonce. No ale samozřejmě to nestačí. Prostě

základ, jako že si člověk uvědomí základ mezi znakovanou češtinou a znakovým jazykem. Takže jako používám, doplňuju si slovíčka průběžně, ale nestačí to. Ještě to dělám tak, že loni mi paní asistentka pomáhala, že já jsem tam přišla dřív o přestávce a ona mi odznakovala nějaký věci, že jsem jim tu motivaci řekla zkráceně přes ni, když bylo potřeba. Ale jinak opravdu přes obraz nebo jsem jim pustila video anebo vlastně pracuju s nima, což je to návodný.

Jsem si všimla, že v hodinách hodně i přinášíš jako různé obrázky, že to pak spojuješ do toho celku nebo že jsi je jednou vzala do té třídy a na internetu jsi hledala různé obrázky, jak se dělaly ty mandaly, jak jsi jim ukazovala ten řád.

Jo vlastně tam šlo o to, ale to dělám i v normálních hodinách, to dělám prostě stejně všude, že pro mě to je asi o tom postoji k tomu. Já si myslím, že výtvarnou výchovu učí lidi různě, ale já jim ukazuju, že je to odraz toho světa, co je kolem nás a uvnitř nás. Takže to opravdu potřebuju vyvodit z těch obrazů toho světa nebo z krátkých filmů nebo reklam i kolikrát nebo z vtipů, kde vlastně tam je něco spojuje, ale vlastně to ukazuje ten nadhled nad těmi věcmi a hledáme ten řád a neřád, chaos proti sobě a to vlastně sebepoznání. A to jsou vlastně nejdůležitější body, na kterých já zakládám pochopení toho vyššího řádu, tu potřebu vnitřního řádu a vlastně sebepoznání a z toho vyvození, co člověk potřebuje pro sebe, že každej jsme jinej a že ten růst je permanentní. Tak to já se snažím skrze tu výtvarnou výchovu, upřímně řečeno, pro mě ta výtvarná výchova není cíl, ale prostředek k nějakému sebevzdělávání a růstu, ale velmi velmi šikovný, protože tam můžu spojit všechno, co se oni odděleně učí, proto mi v tom i ta etika hodně pomáhá, že si tam přes to můžou vyvozovat děti.

Teď se dostanu k tomu svému tématu diplomové práce, jestli si myslíš, že se ve svých hodinách dotýkáš kultury Neslyšících? Pokud ano, jak? A pokud ne, proč si myslíš, že ne?

Já si myslím, že kultura Neslyšících v tuhle chvíli...že bych to takhle nezužovala. Já pracuju s haptickými vjemy nebo absencí těchle věcí, s tím omezením, že je potřeba pracovat a uvědomit si, že každý jsme nějakým způsobem omezený. A že některý omezení jsou vidět a některý nejsou vidět a že vlastně mám řadu úloh, ve kterých si vedou...že třeba když je miminko v bříšku, tak slyší, ale nevidí ten svět okolo sebe. Že vlastně můžeme se dívat skrz ruce, že se něčeho dotýkáme, že záznam toho zvuku, který slyšíme, má nějaký spojitost a hledáme barevný a tvarový odlišení. A zase že absence toho, že zesiluje něco, že můžeme slyšet barvy v tom, že je vidíme, protože někomu v kontrastu křičí. Ale vlastně jakoby se prolíná to, co je slyšet, co je vlastně vidět, že můžeme zastupovat a prolínat ty jednotlivý smysly, včetně toho, že někdy máme těch smyslů 19, 21-rovnováha a tohle a s tím vším to tam zapojuju nějakým způsobem a snažím se rozšířit to vnímání, přesně toho, že introvert, extrovert, ucítí člověk do jakýho místa si pustí toho člověka, do jaký vzdálenosti a že vlastně jakoby slyšíme na sebe na to, že jsme stejní. Ale pokud to vezmu jako zúženě, třeba teď je výročí Bedřicha Smetany a vlastně teďka bude projekt spojený s paní učitelkou z hudební výchovy, s tím že si budeme povídat, že on ty svoje krásný díla napsal, když už neslyšel. A budu navazovat tedy i na ten projekt o těch Neslyšících, co teďka byl. To bylo velmi moc pěkný, to se mi líbilo, že vlastně poukázat, že ti lidi přispěli a oslovili i slyšící lidi, že maj co přinášet, to mi přijde jako hodně nosná myšlenka. Ale jak říkám, mně to přijde jako zbytečně zužovaný, že fakt je v podstatě chci vést k tomu, že jsou součástí celku a že každý se s něčím pere a že každý dostal něco do vínku.

Co vnímáš jako největší výzvu v hodinách právě se žáky se sluchovým postižením?

Jakoby mám tam mentálky, mám tam i jinak, i zrakově postižený lidi, takže tam je pořád ten stejnej cíl najít a ukázat mu, že je nějakej výtvarnej typ, ze kterýho vlastně plyne, že tady ho ta práce bude bavit, protože mu je ta práce vlastní. A relaxace k tomu, předání vědomostí. Asi ty cíle mám pořád stejný a není to odlišný od těch neslyšících, tam aby to bylo i zábava. Jako snažím se, aby si tam zažili něco a i spolupracovali, aby to mělo ten přesah, já si myslím, že je to u všech stejný. Samozřejmě to porozumění je tady pro mě důležitý a někdy to je pro mě velmi těžký ta zpětná vazba, protože tam by to chtělo ten jazyk umět bravurně a to já neumím.

Takže asi nejčastěji ta jazyková bariéra?

Tam na to opravdu narážím na určitou bariéru, ale pořád nějakou formou to jde, protože tam jsou ty děti i třeba kolikrát chytřejší, než ti mentálkové, takže se tam dostaneme přes jiné porovnávání a že oni sami musej vědět něco k tomu, takže pořád tam vidím ty možnosti, že tam jsou. Ale ten jazyk mě brzdí, ale je to cesta i pro mě, že já musím hledat ty nové cesty a obohacuje mě to¹.

Je nějaká forma podpory, kterou ti poskytuje třeba vedení školy nebo kolegové nebo v čem cítíš, že ti poskytují podporu?

No já si myslím, že mám podporu. Nebo takhle - já asi neočekávám víc, než bych...já jsem zvyklá, že nejdřív přijdu s nějakým výkonem a na základě toho řeknu, potřebovala bych k tomu tohle. A to tady funguje. Takže jsme se dobrali k tomu, že mám fotoaparát, mám tam vymalováno, protože jsem tady byla a říkala jsem, že mi to nepřijde důstojný, jak to tam je, protože to byly zanedbaný prostory. Ale zase netlačím na pilu a každý rok něco. Takže tentokrát máme i ten projektor, už tam máme i to plátno, teď jsem rozhodnutá k tomu počítači, abych mohla mít přehrávač na DVD, se prodávaj za šest stovek jsem zjistila, abych jim opravdu mohla pouštět i kousky nějakých těch filmů, kdy opravdu tam, když já po nich chci karikaturu, tak to je nejlepší jim ukázat v tom hereckým výkonu. Tam je to sdělný a nejde o hlas, tak jde o tu mimiku a tyhle věci. Abych to nemusela dělat ve třídách tady, ale mohla jsem to dělat přímo tam (pozn. myšleno v učebně výtvarné výchovy) a mohla jsem se k tomu vracet během tvorby. Takže jako mám nějakou koncepci a cítím tu podporu a když potřebuju peníze navíc nebo na nějaký projekt, tak si myslím, že na to to vedení slyší. Ono se těžko odmítá někoho, když je za ním práce, že ta strategie je, že udělám něco navíc, ale prostě pak mám požadavky a oni mě těžko odmítaj. Já si tady moc pochvaluju vedení. V tom si myslím, že jim jde o ty děti, že nejde o mě, ale že jde o ty děti. Chápu, že jsou nějaký hranice, na který se naráží a že možná bych měla křičet víc, protože tady jsou světla, ale my tam furt máme zářivky a ty zvučeje, drčeje. Takže já jsem asi někde pochybila a nedostatečně jsem informovala, takže musí člověk jakoby si uvědomit, že lidi nevědí, že když si o to neřekne, tak oni nevědí, jim to nedojde. Ale tu podporu mám i od těch třídních i právě tím, že potřebuju nějaký věci vysvětlit, nejde to, tak jsme došli k tomu, že mi ta asistentka vyšla vstříc a že mi takhle ze svého času darovala párkrát, protože ty věci bylo doopravdy těžký jim zprostředkovat, takže takhle jako se vzájemně inspirujem a pomáháme si, myslím, že je ta atmosféra tady dobrá.

¹ Po rozhovoru informantka dodala, že jako další obtíž, na kterou si vzpomněla jsou abstrakta (např. převod chuti do barev), ale domnívá se, že je to hlavně dáno tím, že na tento typ úkolů žáci nejsou zvyklí a je jen pro ni těžší jim toto vysvětlit.

A ty jsi zmínila, že cítíš podporu i od třídních učitelů, jako že ti poskytnout nějaké informace k žákovi?

To tady určitě o všech se navzájem radíme a povídáme. To bylo i na té základce, já jsem tam dlouho učila na třech základních školách i na takový excelentní, kde byli ti výběroví jedničkáři, ale i na normální základce, ale všude jsem se setkala s tím, že jsem vždycky měla štěstí na dobrý tým a podporu ze strany těch učitelů a že když jsem se potřebovala ptát, tak mě nikdo nikdy neodbyl, to už by muselo bejt. Spíš to bylo obráceně, že oni chodili za mnou, protože ta výtvarná výchova má velmi velké možnosti v tom, že se ty děti během toho uvolní a ukazují, jací jsou, což v běžných hodinách často není. Takže já jsem se dostávala k informacím, který vlastně už pak ti učitelé na ně věděli a třeba i výchovná poradkyně. Hodně jsem s ní spolupracovala, protože mně stačilo tam dát nějaký druh výtvarný práce, ať už klima třídy nebo nějaký postavení člověka i jeho vnitřní svět, tohle je návodný. A to si myslím, že tohle je věc, že to tady dostatečně škola nevyužívá. Ale ono je to asi i tím, že já jsem tady jen na půl úvazku a že o tomhle světě nevědí, že to dostatečně nevyužívají, co se dá diagnostikovat a prostě říct a upozornovat z těch věcí. Ale i o tom se s těma třídníma bavíme, že přijdu a řeknu: „Hele, on mi tam dělá jenom zbraně a agresí a je takhle malej...“ A ptám se, jaký je jeho zázemí, co vlastně a o co se vlastně jedná a rozeberem, co škola může a nemůže do jaký míry udělat, do jaký míry to je v naší kompetenci a co už ne. Takže když mi tam něco naskočí, tak okamžitě spolupracuju s třídníma, pokud tam něco zaznamenám.

Je fajn, že zmiňuješ, že se ti žáci otevírají trochu jinak vlastně v té hodině výtvarný výchovy. Všimáš si něčeho specifickýho u žáků se sluchovým postižením? Že by pro ně bylo něco typický nebo nevim, to je teď taková otázka, co mě teď napadlo.

Víš co, já fakt ty děti vidím jako jednu velkou skupinu a prostě nevidím ty rozdíly. Dneska kluci vyrušovali tím, že si znakovali, tak mě nerušili tolik, protože nebyli tak hlasití. Oni si znakovali, ale vlastně nedávali na mě pozor, tak jsem to chvíli nechala a pak jsem jim řekla, jestli můžou poslouchat, vnímat chvíli. Ale nedostali jsme se k tomu, že by byli hlasití. Ale je fakt, že kolikrát si musíme ty pravidla chování upravovat, že oni jsou kolikrát zvyklí bouchat a to já prostě říkám, že mi to nedělá dobře a některým těm dětem se záchvatama taky ne, takže si sjednocujeme pravidla chování. Protože tohle běžný děti nedělají, protože jsou vycvičení, že musej bejt ticho a tím, že oni to často slyšej jinak, tak kolikrát překračují a nebo jsou tam víc ty poruchy, takže oni pak křičej. Takže ten hluk je tam paradoxně větší než u těch slyšících. Tam je asi ten problém, že se musím víc věnovat těm dětem, protože oni mi pak odkejšou všechno a já pak říkám: „A rozumíš tomu?“ Že mi nepřiznaj, že tomu nerozuměj. Mám tam vytipovaný lidi a těm říkám: „Tak co? Tak co máš dělat? Co budeš dělat?“ Že musím dávat tu zpětnou vazbu v tom...Ale zase, tohle dělám i u těch jiných dětí. Já se opravdu k nim nechovám jinak, protože u těch slabších dětí vyvolám někoho a řeknu: „Řekni to svými slovy, co děláš.“ A mám tu zkušenost, že když on to přeřiká a já se moc vzdálím v té své terminologii, v tom jak mluvím, tak on jim to řekne po lopatě a oni to spíš pochopěj a tady to vlastně nechávám tlumočit třeba toho žáka D, kterej vlastně to přetlumočí a ta atmosféra je vlastně taková, že když on zaznamená, že když ta žákyně L se nechytá, já jí to jakoby říkám a ona furt se nechytá, tak jde a začne jí to vysvětlovat. Teda někdy kolikrát i mimo, ale to je věc další. Tam je to naladění jako, že nikdo z nás není ten lepší. I když dneska jsem měla pocit, že ty jsi tam předtím znakovala a já jako ne teďka, tak jestli oni nebudou nafrnění, že já něco neumím a jak si tam kluci začali znakovat, tak jsem si říkala: „Jestli si tohle nebudu brát osobně.“ Ale po chvíli jsem si řekla: „Hele, zklidni se, je to prostě jak to má bejt.“ Takže jsem tu osobní rovinu pustila a prostě ta úcta a respekt tam je, ta autorita. A

výkon podávali a pracovali až do konce hodiny. Když jsem dávala novou práci, tak se ostatní bouřili, že už nechťej pracovat, tak jsem říkala: „Nedá se nic dělat, musíš.“ Tak šli a pracovali. Furt v tom člověk kličkuje, aby je nějak utáhl na nudli a bylo to takový příjemný pro všechny zúčastněný. Takže u nich asi ta kontrola, jestli to pochopili, tam musí být dvojitá, že mi to děti odkejvaly, ale já se s tím setkávám i u těch dětí, které slyšej. Prostě to jsou děti a tady je tolik dětí s hendikepem, že prostě...ale i na těch základkách. Až když jsem si udělala specku, tak jsem zjistila, s čím jsem se tam potýkala a je mi dodatečně těch kolegů líto, protože se tam ty děti strkaj hromadně a oni nemaj to vzdělání, aby pochopili, s čím se tam setkávají, bohužel. Takže tak, je to dítě jako dítě, takže prostě hledám ty cesty a když na něco narazím, tak to řeším v tu chvíli. Protože tam není jenom to, že neslyšej, oni maj i další poruchy k tomu.

A byla by nějaká podpora, kterou bys uvítala buď od kolegů nebo od vedení?

Já bych uvítala tam mít asistenta, který perfektně umí znakovat.

Nebo tlumočníka?

Nebo tlumočníka. Nepotřebuju, aby mi pomáhal, naopak. Já mám k nějakým třídám asistenty a já to naopak brzdím. Říkám: „Pomůžeš mi jedinež tak, že si tu sedneš, tu práci budeš dělat a to dítě bude opisovat od tebe tím, že se na tebe bude dívat, ne že to budeš dělat za něj.“ Tady potřebujeme být samostatní a všichni začnou uklízet, všichni uklízej po sobě, přinášej a odnášej si věci, pracujou. Prostě někteří ti asistenti jsou akční, jako já to chápu, já bych se taky nudila, že bych chtěla něco dělat. Ale pak je lepší, že se sebevyjadřujou a zklidněj ve chvíli, kdy je to aktuální. Toho tlumočníka. Ale to není reálný. Takže jedinež se naučit mluvit sama.

Takže nějaký kurzy? Měla bys ještě vůbec chuť do toho jít?

Jo, já jsem si ten kurz dělala s velkou chutí, ale letos mi to prostě nevycházelo, takže letos prvním rokem na tu znakovku nechodím. Jinak jsem nechodila v době, kdy jsem dodělávala tu školu, ale pak jsem hned naskočila a to vedení tady vychází vstříc maximálně. Nebyla jsem teda o prázdninách na tejdén na znakovku a to tenkrát nedopadlo, já jsem na to neměla peníze a škola poskytovala peníze, ale bylo nás moc málo, aby nám to poskytl, takže nakonec jela kolegyně sama. Ale já jsem chtěla na tenhle intenzivní, já jsem měla i svůj slovníček, kterež jsem si říkala, že by bylo fajn, protože na tý znakovce nás učež úplně jiný věci, jenže já bych potřebovala do svého oboru slovní zásobu, abych mohla používat. A to jsem si právě říkala, že bych šla někam na ten kurz, kde nám říkala, že nám pomůžou, takže tohle mám v plánu, že si udělám tu nalejvárnou. Ale děti mě učež, já se učím hodně od nich. Takže v podstatě vlastní schopnosti zlepšovat. Mám tak 5 let do důchodu, ale třeba tady budu i dýl, ale rozhodně sem nepůjdu na plný úvazek. Ono to je taky složitý investovat do člověka, kterež už má takhle horizont a ještě není na plnej úvazek, takže to úplně nevyužije. Ale já tohle takhle necejtím od školy, mně přijde, že si mě považujou a že tu práci viděj a oceněj ji.

Ty zastaneš fakt velký množství těch hodin výtvarný výchovy. A ty jsi mluvila o tom, že ten tlumočník není možný tam dát?

Oni to sotva pokrejou, oni maj omezené množství placených hodin, takže oni jsou rádi, když pokryjou ty povinný hodiny, jakoby ty základní, stěžejní. Výtvarka už je přeci jenom... To je prostě matika, čeština, chemie, fyzika... Nevím ani, jestli to na tyhle všechny předměty je.

Jo, aspoň v naší třídě ano. Nemají tlumočníka na výtvarku, tělesnou výchovu, pracovní výchovu, jinak zbytek myslím všechno.

Ale já si prostě myslím, že v tý výtvarce je hodně teorie.

Je.

A že to jako je na škodu, ale tak prostě se k nim dostane, co se k nim dostane. Myslím si, že se tam dá hodně věcí vyvodit a ukázat jako jiným způsobem. Sama jsi viděla ten řád (pozn. Téma hodiny, kdy žáci vytvářeli mandaly a v úvodu hodiny byl ukazován řád od mikro po makro svět) a kdo chtěl, tak to pochopil. Někdy i když chceš, tak to do nich nenarveš, i kdybys měla tři tlumočnický.

To je pravděpodobný...Když se vrátím, mě zajímá, jestli se v hodinách dotýkáš kultury Neslyšících. Může být tvoje odpověď, že si myslíš, že ne.

Já se opravdu snažím, nevěnovat se jenom tomu výtvarnému umění, ale propojovat ty ostatní oblasti a ty nahlížet skrze prostředky výtvarného umění. Se zapojením všech smyslů a to dělám se všemi žáky. Takže ty, co mají intelektové omezení, tak se jim to snažím zprostředkovat nějakým způsobem tak, aby to pro ně bylo pochopitelný a to ať už to jsou věkové odlišnosti, protože každá ta věková fáze má jiný schopnosti vnímání a jiné způsoby začleňování se do aktivity až přes ty intelektové odlišnosti u dětí, které tu máme na základě mentálního postižení. A pokud mám u sebe děti, které mají hendikep, ať už zrakový, mentální anebo neslyšící, tak se snažím nějakým způsobem kompenzovat ten orgán nebo tu schopnost, dovednost, která tam nějakým způsobem není. A u neslyšících je velká motivace, když se při práci pracuje s umělci, kteří jsou neslyšící, tak jako jim ukázat, že přes tohle určité omezení a já bych to asi nikdy nenazvala hendikepem, že přes určité omezení, se dostanou k bohatosti jiných možností, tím že zapojí ostatní věci. A že mají možnost se podělit v té skupině, do které patří, že mohou zprostředkovat určitý druh omezení s nějakou tvorbou. Ale to s nima, tím že jsou intelektově na úrovni, se to dá takhle pojmenovávat a dá se s tím pracovat. Ale pak mám skupiny, se kterými jejich omezeními nemohu vědomě s tím zacházet, naopak jim jenom zprostředkovávám, jak pochopit skutečnost kolem sebe v těch skutečnostech. A tady já cítím velkou potřebu společnosti, že to, že někdo je neslyšící, není vyloučení, že nestojí mimo tu skupinu. Je prostě pořád velmi obohacující skupinou mezi těmi všemi lidmi a že naopak určitá odvaha ukazovat ten svůj svět je přínosem pro ně samotný, že vnímají ten svět jinak, ale zároveň obohacením pro ty všechny ostatní. A k tomuhle je vedu. Ale cítím tam určitý věci, že je potřeba jim sebrat tu určitou výjimečnost, kterou mají, protože všichni jsme nějakým způsobem omezení a oni to mají jasně daný a mají to těžký v tý roli, kterou mají skrze jiný jazyk, skrz určitý neprůchodnosti. Sice se to lepší, ale pořád nejsou vědomě začleňování do tý společnosti, jsou tady nějaká omezení už jen tím, že není na běžný základce normální si vzít předmět jazyk neslyšících a učit se ho. Obvykle se ho učí lidi, kteří s tím nějak přijdou do kontaktu a nenapadne to lidi samo od sebe. Je to něco, co stojí mimo ten hlavní proud, ale jsme hodně daleko. Potkáváme ty lidi běžně na ulicích, společně přecházíme silnice, jsou tlumočený zprávy, pořady, už se jim začíná dostávat prostoru. Ale pořád se setkávám s tím, že se raději baví mezi sebou, než aby šli do té nekomfortní zóny a zkoušeli se bavit s tou veřejností okolo. A to si myslím, že je velká možnost v té výtvarné výchově tohle nějakým způsobem překračovat. A já nevím, jestli úplně odpovídám na tvou otázku. Určitě kultura Neslyšících je velice důležitá. Ať už se jedná o ty neslyšící výtvarníky, tak i ty rodiny, které se setkávají, že se neslyší. A to jsou témata, která normálně dělám třeba rozhovory, co

dělám s běžnou populací, že mají třeba jiné hendikepy, tak tady se nabízí daleko jiný rozměr, který může být opravdu obohacující a vlastně jím může být to porozumění, dorozumění a to vnímání světa z tohoto pohledu. Může být velice zajímavý jak sebepoznání, těch jednotlivých žáků, tak ale i k pochopení těch z hlavního proudu. Takže já v tom vidím velký potenciál, co se týká toho výtvarného umění. Ale nejsem zase tak, že bych překračovala a vytvářela soutěže nebo výstavy, tak daleko nejsem, že bych do toho byla položená. Ale uvědomuju si to a určitý přesah v hlavě mám. I pro mě to je obohacením, protože se přátelím s těmi lidmi, tak zjišťuju, co oni vnímají nebo nevnímají, jakým způsobem se spolu dorozumíváme, i když neznám ten jejich jazyk, mám úplně slaboučky základy. Teď to naopak vidím jako pozitivní v tom, že já jsem schopná se s těma tlumočnicemi domluvit, ony jsou schopné mě přetlumočit a že děti jsou svědkem toho, že moje nedostatečnost hledá cesty k řešení. A i je do toho zapojuju, takže pro mě pořád tyhle morální hodnoty stojej vejš, než tyhle dovednosti a tohle všechno. Mě prostě formování toho člověka a věci kolem morálky, co se týká a říká kolem dobra, zla a vnímání tolerance, což bych teď dala do takového trojvodu, protože dneska se hodně stírá, co je dobro, co je zlo a vlastně se v tom velmi těžko orientují ty děti. Ale tím, že se nachází v místě odlišnosti a respektuje se ta odlišnost, tak se nabízí nové kvality.

Takže ty ve svých hodinách skrze ten řád a chaos, hledání toho řádu, se dotýkáš i těhle věcí. Docházíš vlastně až k těm morálním dovednostem.

Já to mám jako základ, byť to jako neříkám, ale pro mě je to stěžejní v tom, že skrz tu výtvarnou výchovu spojuju celej svět a vlastně jim ukazuju ten vyšší řád, díky kterému tady prostě existujeme. Ten chaos má své důležitosti, mění se chaos, řád, tam je to takové proměnlivé. Ale takový to překročení člověčenství v něco vyššího.

Takže máš vlastně takové celostní pojetí?

Ano, asi bych to tak nazvala, že mám celostní pojetí.

Kdybich se zeptala, jestli používáš v hodinách nějaké konkrétní neslyšící umělce nebo spíš používáš ta známá jména, která ses naučila třeba na vysoké škole nebo v rámci svých návštěv výstav a tak?

Vím, že mě tu oslovila výstava neslyšících tady a od tebe vím o nějakých výtvarnících, ale že bych po tom šla důsledně... Asi každej rok určitě tam nějakýho neslyšícího umělce dám, protože mi to přijde důležitý a v tom celým pojetí to není tak, že bych pracovala pouze s touhle kulturou, ale ukazuju jim šíři toho a toho, co se učej. Já vážně využívám to, co se učej v těch hodinách a to vkládám do těch ročníků, ale ukazuju jim to v jiných souvislostech, že to není drcení dat, ale je tam za tím ten člověk a je tam ta doba, která vytvářela určitý věci. Takže ve svý podstatě bych řekla, že Gombrich je pro hodně nosnej a nebo pan Šamšula, který má to pojetí hodně propojený s tou matematikou, krásou přírody a prostě ta moudrost v těch věcech, ve kterých si živost hledá cestu, tak vlastně si říkám, že ke všemu, k čemu docházím, má nějaký smysl a je to nějaký způsob hledání a i to, že oni si hledají to svoje místo v těch pracech, že si to vyzkoušej a poznávaj jiné věci, než to, že jsou neslyšící, ale můžou bejt introverti, extroverti. Můžou bejt lidi, kteří potřebujú společnost lidí a mají sportovní činnost radši, než někde sedět... Aby přijali sebe, aby se to neomezovalo jen na to,

že jsou neslyšící, protože mi to přijde jako velmi úzký záběr vnímat toho člověka jenom takhle. Já to neopomenu, kdy mají příležitosti pracovat jako jednotlivci nebo ve skupině, já jim tu příležitost dávám a chovám se k nim jako k normálním dětem a dospívajícím. A je to skvělý, já těm ostatním na těch školách říkám: „A umíš znakovat?“ A oni mi říkají, že nepotřebují a já na ně: „Jak nepotřebuješ, je to jazyk.“ A je tam ta důležitost toho, kolik jazyků znáš a jak je to to úžasná příležitost.

A tím na ostatních školách myslíš?

Na běžných školách. Když dostanou možnost se učit angličtinu nebo se na jiných školách učí čínština, tak takhle, rozumíš? Pak se otevírají možnosti a i kdyby tam chodilo pět dětí, tak proč ne? Ale takhle ta společnost daleko není.

Možná tak v Praze.

Ale já si myslím, že je to o tom, že mám určitý dar vidět, co by mohlo být a tím malinkým střípečkem přispívám k tomu, co by mohlo být za 100, 200 let jako úplně normální. Ale vychází to z toho jaká jsem, co jsem si zažila a jakým způsobem vnímám svět. Myslím, že u výtvarníků a učitelů výtvarky je hrozně důležitý, jaký ten člověk je a podle toho používá ty prostředky pro svoji práci. A vlastně nic není špatné. Tak jako se utváří, takže pak z toho vyjde změť toho všeho a v něco se to spojí. Ta příležitost, že tady ty děti máme i s ostatními žáky se začíná tady velmi užívat a tím, že se přátelí ti jejich vyučující, tak jsou schopné spolupracovat i třídy, které mají k sobě věkově blízko, byť je některá neslyšící a druhá slyšící a že ty projekty tady vznikají. A to vnímám jako veliký přínos. Což už je vlastně taky součástí jejich kultury, že vystupují z té komfortní zóny a že se stávají součástí kultury toho celku. A to mi přijde, že je důležitý.

Vzpomínám si, že jsi mi říkala, že tady ve škole někdo dokonce dělal výstavu nějakých prací neslyšících autorů.

To byly právě ty fotografie. To bylo přímo tady ve škole a bylo to hodně zajímavý. To byly nejrůznější přístupy a člověk se kouknul a poznal, jaký ten člověk je. A to, co se měnilo na těch fotkách, nebylo o uzavřenosti vůči světu, ale bylo vidět, že někdo má rád lidi a někdo upřednostňuje přírodu. Byla tam vrstevnatost lidského vnímání v těch asi 12 autorech, byla takhle zastoupená. A využila jsem to k výuce a bylo to úžasný. Věci se dějí a pro sebe si myslím, že výtvarná výchova odrážela vnitřní a vnější potřeby a že to je skvělý propojovat a vidět tu smysluplnost toho předmětu.

Zdá se, že jsem se už zeptala na všechno, moc ti děkuju za rozhovor.

Není zač, bylo mi potěšením.

Rozhovor – Neslyšící vyučující VV

Jak dlouho se na škole věnujete výuce výtvarné výchovy?

Výtvarnou výchovu jsem učila na Základní škole pro sluchově postižené dohromady cca 6 let, nyní vedu výtvarné dílny pro neslyšící děti a dospělé v České unii neslyšících Praha.

Kolik let z toho se věnujete třídám s žáky se sluchovým postižením?

Celou dobu, neučila jsem nikde jinde než ve třídách pro žáky se sluchovým postižením, zčásti i proto, že jsem sama neslyšící.

Jak byste popsala své pojetí vyučování? Jak žákům předáváte informace o obrazech?

Dříve, než se internet stal populárním médiem, využívala jsem při výuce různé knihy o výtvarném umění a reprodukce děl. V současnosti je však možné jakékoli informace snadno vyhledat online a promítat je na tabuli. To zahrnuje portréty malířů, jejich obrazy, videa a dokonce i virtuální prohlídky výstav. Konkrétní přístup vždy závisí na probíraném tématu, avšak úvodní část hodiny věnuji vysvětlení nových pojmů, aby se s nimi žáci mohli seznámit a pochopit je. Tyto pojmy pak ilustruji různými příklady z internetu.

Důležité je rovněž seznámit žáky s obsahem obrazů, což jim pomáhá porozumět historickému kontextu a záměrům umělců. Tento přístup nejen obohacuje jejich znalosti o výtvarném umění, ale také podporuje hlubší pochopení uměleckých stylů a kulturního pozadí, ve kterém díla vznikala.

Jakou roli má obraz (vizuální sdělení) ve Vaší výuce a proč?

Vizuální sdělení hraje ve výuce výtvarné výchovy nezastupitelnou a integrální roli, zvláště v kontextu výuky neslyšících dětí (zejména, pokud je jejich preferovaným nebo mateřským jazykem český znakový jazyk, kdy je český jazyk pro ně jazykem, který se učí jako cizí). Tyto děti jsou znevýhodněny v tom, že nemají možnost získávat informace spontánně z okolního prostředí, jak je tomu u slyšících dětí. To znamená, že pokud se něco nenaučí nebo nedozví přímo ve škole nebo doma, není pravděpodobné, že by se k nim tyto informace dostaly jiným způsobem.

Z tohoto důvodu je vhodné přistupovat k výuce s předpokladem, že se žáci s daným tématem setkávají často poprvé. Každý nový pojem nebo téma je třeba podrobně vysvětlit a poskytnout dostatek času na vizuální seznámení s materiálem před zahájením samotné přednášky nebo diskuse. Tento přístup je zásadní pro vytvoření pevného základu porozumění.

Dále je důležité poskytnout dětem prostor pro vyjádření jejich vlastních názorů a zkušeností s vizuálními materiály. Otázky, zda se jim daný obraz líbí, popřípadě je něčím zaujal, zda se s ním již někde setkaly, nebo zda jej viděly, podporují jejich aktivní účast a zapojení do probírané látky.

Moje zkušenost z vedení výtvarných dílen ukazuje, že vizuální obrazy jsou klíčové zejména pro mladší děti z prvního stupně, které potřebují konkrétní vizuální podklady pro lepší pochopení. Pro tyto účely je vhodné vytisknout co nejvíce obrazů jako předloh na dané téma. Starší děti sice mají více informací a jsou schopny lépe samy interpretovat vizuální podněty, nicméně i pro ně je důležité poskytovat vizuální vzory, které mohou sloužit jako inspirace a motivace.

Celkově vzato, vizuální sdělení je klíčovým prvkem výuky, který podporuje porozumění a aktivní zapojení neslyšících žáků všech věkových skupin.

Myslíte si, že ve svých hodinách se dostáváte nějakým způsobem ke kultuře Neslyšících? Pokud ano, jak? Pokud ne, proč?

Ano, prakticky téměř vždy. Využívám příležitosti ukazovat díla neslyšících umělců, která tematicky nebo stylově korespondují s právě probíranými tématy. Dále žáky informuji o aktuálních přístupných výstavách, tlumočených do českého znakového jazyka nebo dostupných prostřednictvím video-průvodců nebo QR kódů v ČZJ, stejně jako o národních nebo mezinárodních uměleckých festivalech zaměřených na neslyšící komunitu.

Například jsme s žáky vytvářeli plakáty pro jejich krátkometrážní film, který vznikl v rámci Mediální tvůrčí dílny (MTD) při naší škole. Tento film jsme otitulkovali také v angličtině a zaznamenali s ním úspěch na Deaffestu v Anglii, kde děti obdržely 1. cenu na Young Deaffest a na festivalu Clin d'Oeil ve Francii, kde byl jejich film nominován v kategorii filmové tvorby neslyšící mládeže. Oba festivaly jsou umělecké mezinárodní festivaly neslyšících, konající se jednou za dva roky.

Inspiraci často čerpám z facebookových a webových stránek zahraničních neslyšících umělců, z amerického žánru De'VIA (Deaf View/Image Art) nebo francouzského žánru Surdismus a z webových stránek zaměřených na De'VIA curriculum. Tímto způsobem se snažím začlenit kulturu a umění Neslyšících do výuky výtvarné výchovy nebo do našich aktivit během výtvarných dílen a nabídnout žákům/účastníkům přístup k relevantním kulturním a uměleckým zdrojům. Během doby pandemie jsem také využívala hodně webové stránky, které jsou v sekci Tvoříme tiše přeložené i do ČZJ, a sice <https://www.nedatovano.cz/tvo%C5%99%C3%ADme-ti%C5%A1e>

(k těmto tématům jsem napsala populárně naučné články do časopisu UNIE)

Co vnímáte jako největší výzvu v hodinách s žáky se sluchovým postižením?

Jednou z největších výzev v hodinách výtvarné výchovy s žáky se sluchovým postižením je zajistit, aby všichni žáci plně porozuměli předávaným informacím a byli aktivně zapojeni do výuky. Komunikační bariéry mohou komplikovat nejen samotný přenos znalostí, ale i zpětnou vazbu a interakci mezi učitelem a žáky. Další výzvou je přizpůsobení učebních materiálů a metod tak, aby byly přístupné a srozumitelné. To zahrnuje nejen komunikaci v českém znakovém jazyce, ale i používání vizuálních pomůcek, interaktivních prezentací a dalších vizuálních nástrojů, které usnadňují porozumění.

Integrace kulturních a uměleckých aspektů komunity Neslyšících do výuky je také klíčová, aby se žáci mohli identifikovat s obsahem a vidět jeho relevanci pro svůj život, zejména pokud jde o jejich identitu jako příslušníků kulturní a jazykové menšiny. To vyžaduje kontinuální hledání vhodných příkladů a zdrojů, které reflektují zkušenosti a uměleckou tvorbu Neslyšících..

Kromě toho je nezbytné vytvářet inkluzivní a podpůrné prostředí, kde se žáci cítí motivováni k aktivní účasti a kde mají příležitost vyjádřit své názory a zkušenosti. To zahrnuje nejen pedagogický přístup, ale i citlivost k individuálním potřebám a rozdílům mezi žáky.

Celkově tedy největší výzvou je vytvoření dynamické a přístupné výukové atmosféry, která umožňuje efektivní komunikaci a podporuje plné zapojení žáků se sluchovým postižením do vzdělávacího procesu.

Návštěvy muzeí a galerií vyžadují přípravu tamějšího personálu a objednání tlumočnicků do českého znakového jazyka (ČZJ). V tomto ohledu významně přispěla dr. Naďa Hynková Dingová, která v rámci projektů organizací Centrum pro dětský sluch Tamtam nebo KukátkOO pomáhala zpřístupnit a tlumočila do ČZJ různé výstavy, zaměřené tematicky jak pro školní skupiny a rodiny s dětmi (v dopoledních hodinách), tak pro dospělé (v odpoledních hodinách). Díky těmto projektům se mohly zapojit i školy pro neslyšící v Praze, zejména děti ze ZŠ pro SP v Radlicích a na Smíchově. Školy v tomto případě vycházely vstříc tím, že dětem umožnily účast na těchto výstavách, často je doprovázeli třídní učitelé nebo vyučující v té době právě probíhající hodiny.

Co se týče výuky výtvarné výchovy samotné, v České republice bohužel chybí učebnice, které by představovaly neslyšící umělce jako vzory pro naše neslyšící děti. Několik uměleckých osobností lze nalézt v publikacích docenta Jaroslava Hrubého, například ve "Velkém ilustrovaném průvodci neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu", avšak ucelená publikace zaměřená na historii a současnost vizuálního umění neslyšících v České republice zatím neexistuje. Tento nedostatek vnímám jako významnou výzvu, kterou je třeba překonat, aby byla didaktika výtvarné výchovy pro neslyšící plnohodnotná.

Vnímám, že je důležité dětem vysvětlovat v ČZJ pojmy jako je abstraktní umění, metafory apod. Život kolem nás se často točí kolem psaných jazyků, což v našem případě znamená český jazyk, který je pro neslyšící děti vlastně cizím jazykem, neboť primárně komunikují v českém znakovém jazyce. Proto je třeba zajistit, aby pochopily význam těchto pojmů, což vede k lepšímu pochopení uměleckých děl samotných.

Jakou podporu v hodinách byste uvítala od vedení školy? Jak Vás vedení školy podporuje v hodinách výtvarné výchovy?

Osobně bych uvítala podporu ze strany vedení školy v podobě vyhrazeného ateliéru pro výuku výtvarné výchovy. Pracovat v ateliéru by poskytovalo prostor pro kreativitu a umožnilo by efektivnější práci s materiály a udržení čistoty ve třídách. Bohužel, z kapacitních a materiálních důvodů vyučujeme ve standardních třídách.

Vítám také podporu vedení školy v podobě podpory účasti na tlumočených prohlídkách v muzeích a galeriích pro naše žáky. Tato iniciativa poskytuje dětem přístup k umění a kultuře, což je důležité pro jejich osobní rozvoj. V minulosti nebyly tyto možnosti pro neslyšící děti dostupné – tedy hlavně přístupné, a proto si vážím tohoto kroku ze strany vedení školy.

Celkově bych ocenila další podporu a investice ze strany vedení školy, které by posílily prostředí pro výuku výtvarné výchovy a přispěly k rozvoji kreativity a uměleckých schopností našich žáků.

Co byste uvítala jako podporu ze širšího okruhu? Např. seberozvojové kurzy, pomoc neziskového sektoru, od kolegů...

Uvítala bych různé formy podpory, které by mohly přispět ke kvalitnímu vzdělávání žáků se sluchovým postižením a také k mému profesnímu rozvoji jako neslyšící pedagogy.

Kurzy a školení jsou velmi užitečné pro profesní růst. Sama jsem absolvovala dvouletý akreditovaný kurz dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti uplatnění arteterapie v rámci školských poradenských služeb a preventivně výchovné péče, který jsem si však téměř celý hradila sama. Účast na takových kurzech je finančně a organizačně náročná, zvláště když je potřeba zajistit tlumočení do/z českého znakového jazyka (ČZJ). Bylo by velmi přínosné, kdyby byla možnost financování těchto kurzů včetně nákladů na tlumočení, naštěstí mi tlumočení poskytly organizace jako je CZTN, CNN, Tichý svět a ČUN.

Spolupráce s kolegy, kteří rozumí specifickým potřebám neslyšících žáků, je klíčová. Společné plánování a sdílení osvědčených metod a materiálů může výrazně zlepšit kvalitu výuky. Vzájemná podpora a poradenství mohou přinést nové nápady a inspiraci do výuky. Baví mě propojovat témata mezi různými předměty a spolupracovat s kolegy napříč předměty, což jsme již několikrát úspěšně podnikli v souvislosti s mou výukou výtvarné výchovy.

Snažím se přihlašovat děti do různých výtvarných soutěží, jak mezi neslyšícími, tak slyšícími, aby byly hrdé na svou kreativitu a umělecké výtvary. Podpora v této oblasti by mohla zahrnovat informace o dostupných soutěžích, finanční podporu pro účast na nich a také uznání a ocenění úspěchů žáků.

Celkově by neslyšícím pedagogům pomohla lepší dostupnost finančních prostředků na vzdělávací kurzy a zajištění tlumočení. To by vedlo k inspiraci a inovaci naší výuky a k lepšímu zapojení neslyšících žáků do uměleckých aktivit a soutěží, čímž by se podpořila jejich sebedůvěra a hrdost na vlastní tvořivost.

Kde čerpáte funkční odborný slovník ve znakovém jazyce pro výtvarnou výchovu? Lze učitelům výtvarné výchovy doporučit nějaké studium či kurzy, kde by získali potřebnou slovní zásobu pro předmět výtvarné výchovy?

U nás v ČR stále tato oblast chybí. Aktuálně není dostupná stránka <https://www.cun.cz/cs/projekty/> (celý web ČUN se opravuje), nicméně v minulém roce jsme v rámci projektu Czech Deaf Art 3+1, podpořeného MHMP, zrealizovali první část slovníku na téma umění a kultura v českém znakovém jazyce (ČZJ). Pro začátek jsme tematické oblasti rozdělili na Výtvarné a Filmové umění, a to díky přítomnosti kvalifikovaných neslyšících v těchto oblastech v našem týmu. Pro rozšíření tematických oblastí slovníku v budoucnu bude potřeba rozšíření pracovního týmu a s tím i zvýšení finančních prostředků.

Více informací naleznete v závěrečné zprávě projektu Czech Deaf Art 3+1.

Chtěla byste ještě něco dodat?

V Rámcovém vzdělávacím programu pro základní školy pro sluchově postižené by podle mne mělo být zásadní automatické zařazení kultury a umění Neslyšících do předmětu výtvarná výchova.

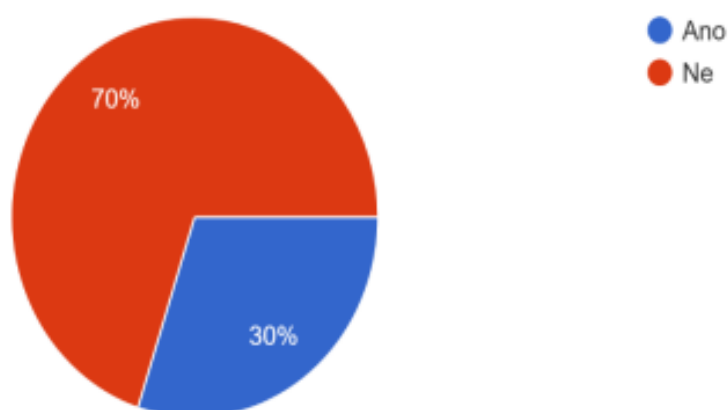
Neslyšící žáci potřebují vzor a povědomí o své identitě, aby si uvědomili, že i komunita Neslyšících má své vlastní vizuální umělce a aby se seznámili s dostupnými uměleckými žánry v rámci vizuálního umění Neslyšících - což ostatně doporučuje De'VIA kurikulum. Stejně jako je tomu v hodinách českého znakového jazyka, kde se děti učí o významných neslyšících osobnostech, mělo by být podobné začlenění realizováno i v rámci výuky výtvarné výchovy.

Moc děkuji za rozhovor.

Kultura Neslyšících ve výuce výtvarné výchovy

Věnujete se v hodinách výtvarné výchovy kultuře a umění Neslyšících?

10 odpovědí

Jakým tématům, umělcům z kultury Neslyšících se v hodinách věnujete?

Popište prosím témata, autory, kterým se v rámci kultury Neslyšících věnujete a můžete uvést i aktivity, které tyto hodiny doprovází.

3 odpovědi

K Mezinárodnímu týdnu Neslyšících a Mezinárodnímu dni znakových jazyků Ruce v pohybu, Ruce v různých podobách, Ruce v jiných krajích, Ruce jako móda, a mnoho dalších.

Různé sportovní aktivity Neslyšících zobrazené v obrazech, neslyšící malíři - např. Žampach, výlety, školy v přírodě atd. - zážitky spojené s mezi předmětnými vztahy

Jazyk a komunikace - historie, kreslení znaků a vyjádření textem, graficky vyjádření význam slova ..
Moderní technologie - práce s tabletem, grafické znázornění pomůcek pro neslyšící ..
Kolegyně v Hudebně dramatické výchově hraje znakované divadlo .. probírá literaturu psanou neslyšícími autory ..

Proč se nevěnujete kultuře Neslyšících?

Zkuste zde prosím krátce vysvětlit, proč se kultuře Neslyšících ve výuce nevěnujete.

7 odpovědí

nemám inspiraci

Mám velmi malé děti s malou slovní zásobou znakového jazyka.(1.ročník, soc. slabých dětí)

Věnujeme se ostatním činnostem v závislosti na věku a schopnostech dětí, u menších dětí klademe důraz na práci se základními výtvarnými pomůckami jako jsou nůžky, vodové barvy, voskové barvy atd, u větších dětí je to zaměřeno především na rozvoj fantazie, malbu, kresbu (např. zátiší s ovocem), různé koláže atd..

Nepovažuji to za potřebné, a pokud se týče výjimečných jmen v dějinách umění, neznám nikoho takového.

Věnujeme se kultuře N v hodinách konverzace v jazyku českém a v ILP

Není metodika

Neexistuje metodika

Účastní se Vaše škola během školního roku nějakých akcí, které by se daly přiřadit ke kultuře Neslyšících?

10 odpovědí

účastníme se Celostátních sportovních her sluchově postižené mládeže, a SP žáků

Ano

Ano, jsou to např. divadelní akce, v našem případě DBS (Divadlo beze slov), které pod vedením zkušené paní učitelky jezdí na různá vystoupení (např. do Jičína - města pohádek)

Ano, kdysi byl festival Slunce, a tam jsme dělali výstavu

Sportovní soutěže, výtvarné soutěže

Pouze pár žáků - sportovní hry

Ano, pravidelně ve třetím týdnu v září v Mezinárodním týdnu Neslyšících a Mezinárodním dni znakových jazyků v prostorách školy - akce ve výtvarné výchově, při hodině dějepisu, při hodině kultury chování Neslyšících a slyšících v komunikaci.

sportovní aktivity, divadlo

Dostáváme nabídky na tlumočené akce, ale sami Neslyšící nás oslovují velmi málo. Několik málo žáků se účastní celostátních sportovních her.

Ano. Neustále. Výtvarná soutěž Paleta ticha, Celostátní sportovní hry neslyšících, Turnaje v různých sportech - florbal, fotbal, basketbal, Zimní hry v Liberci ... atd.

Prosím, uveďte, jak dlouho učíte a jaká je Vaše aprobace?

9 odpovědí

Vv , Rj, 30let

Učitelka 1. stupně, speciální pedagog, předtím jsem pracovala jako vychovatelka. Od roku 1985 pracuji s neslyšícími dětmi.

30 let učím, a mám vystudovanou výtvarka a ruštinu na ped. fakultě v Praze a pak speciální pedagogiku v Ústí.

praxe 25 let, speciální pedagogika, ČJ

33let

Mám od narození praktickou hluchotu a mám 19 let praxe ve škole jako učitel, jsem vystudovaný magister v pětiletém oboru učitelství výtvarné výchovy a učitelství speciální pedagogiky, v pomagisterském tříletém oboru Občanská výchova a Základy společenských věd, během studia v tříletém doplňujícím oboru Náboženská výchova na základních školách.

všeobecná speciální pedagogika, 39 let praxe

Mám 33letou praxi ve školství, jsem speciální pedagog as původním vzděláním na umělecké škole. Celý svůj profesní život se věnuji výtvarné výchově.

MgA. Učím 25 let, z toho pátým rokem na Speciální škole. Vystudovala jsem pedagogiku, Design, teď dostudovávám Speciální pedagogiku.

Reflexe hodin z 29.1.2024

Poznámka: Přítomno 11 žáků, běžně 10, nečekaně přišel i 11. žák, který ve své třídě řeší šikanu a byl přiřazen do této skupiny tříd (přítomni žáci ze 4 různých tříd). **Modrou barvou jsou postřehy od vyučující VV, která hodinu sledovala. Červeně jsou mé poznámky.**

12:50 - Začátek hodiny. Sešly jsme se na chodbě a vyrážíme do jiné části školy, kde musíme vyjít do 4. patra. Nahoře žáci odkládají tašky a jdou si sednout do učebny. 11. žákovi musíme přinést stůl a židli. Vyučující vv pomáhá s uspořádáním zasedacího pořádku jako jedno z prvních opatření, proti vznikaní konfliktů. **Žáci mají tendence si vybírat místa, kdy sedí zády k přirozenému zdroji světla, i proto je potřeba je během posazení ve třídě korigovat. Každý žák navíc má svůj vlastní stůl, tudíž své vlastní pracovní místo, za které nese odpovědnost a uklízí si ho sám.**

13:00 Já: „Dneska vás budu učit já, píšu diplomovou práci na vysoké škole a doufám, že budete se mnou spolupracovat, dávat pozor a nevyrušovat. Jsem zvědavá co vytvoříte.“ **Vyjádření vlastních emocí a očekávání směrem k žákům.** Žák JZ (znakující): „Nebudeme líní.“ Žák DŠ: „Nebudu to dělat...“ Většina třída pokyvuje, že budou pracovat.

Ptám se na prekoncepty: „Co to je kultura?“ Žák JZ se hlásí jako první: „Strom.“ Píšu na tabuli slovo kultura a kousek vedle píšu strom, který v průběhu povídání na základě dnešní definice vysvětluju, že strom do kultury nezařadíme. Dále žáci vyjmenovávají: „Hrad, jídlo, tanec...“ Pak se třída odmlčí. Ptám se: „Jaký je rozdíl mezi kulturou českou a třeba Japonskou? Žák K dodává: „Oblečení.“ Píšu jejich návrhy dál na tabuli.

13:20 Úkol: „Zkuste roztřídit obrázky. Měly být všechny barevné, tak se omlouvám, že nělteré jsou černobílé“ **Přebytečná omluva, zahlučuje informacemi, které nejsou důležité.** Dostali 12 obrázků, které přiřazovali do sloupečků Patří do kultury a Nepatří do kultury. Když mají rozřazeno, dodávám: „Kultura má mnoho vysvětlení. Dneska si řekneme, že kultura je to všechno, co dělá člověk. Zbytek je příroda.“ V tomto okamžiku se zvednou asi 3 aktivní žáci a začnou obrázky řadit na přírodu a ostatní. U obrázku pole s traktorem zaváhají, ale rozhodnou se ho dát do kultury. Obrázek ženy v roušce chce dát žák k sloupečku, že nepatří do kultury, ptám se proč, odpovídá: „Protože coronavirus člověk nevyrobil, takže to do kultury nepatří.“ Já: „Ale na obrázku je žena ve městě a nosí roušku, kterou člověk vyrobil...Asi ti rozumím, ale dala bych to do druhého sloupečku.“ **Později jsem žákům zapomněla zmínit, že když dneska budou vyrábět masku, tak že i rouška nebo respirátor je taky druh masky a mohou se jimi inspirovat. Téma vyhledáno skrze úkoly, pozitivně laděná motivace. Měli možnost spolupracovat, dohodnout se mezi sebou.**

Po rozřazení a zopakování jednodušší definice kultury, jsem zvedla obrázky s dílem od Nancy Rourke a Paula Johnstona. „A dneska chci s vámi začít mluvit právě o kultuře těchto umělců. Něčím jsou tito umělci odlišní, než o kterých se asi učíte. Tady na tomto obraze (Mona Lisa Deaf) máte nápovědu, co to asi je za znak, co ukazuje?“

Žák JK: „Máma.“

Žákyně LV: „Neslyšící?“

Já: „Ano, je to znak pro neslyšící. Poznáte, co to je za obraz? Je vám to povědomé?“

Žák DŠ: „To je žena Boha Marie.“ Žák ještě dál rozváděl svou odpověď žákům kolem něj, něco ve smyslu, že to viděl v kostele a že je to matka Ježíše. **V další hodině jsem chtěla více mluvit o Nancy Rourke a skrze symboliku barev by se dalo navázat.**

Já: „Máš pravdu, že ta modrá barva je pro ni symbolická, ale je to někdo jiný.“

Žák KK a JZ: „Mona Lisa.“

Neslyšící lidé mají také svou kulturu a dneska bych chtěla vycházet právě z těch rukou, které jsou důležité pro komunikaci. Paul Johnston ve svém díle pracuje hodně s rukama a dneska si s nimi zkusíte tvořit i vy. Přemýšlejte nad nějakým znakem nebo gestem, které byste chtěli do masky zachytit. Já vytvořila svou masku ze dvou znaků dobrý.“ **Zde jsem měla jasněji komunikovat, že důležitou součástí kultury je i samotný jazyk, nakonec jsme se k tomu dostali závěrečné reflexi.** Šla bych na to přes vnitřní obrazy, nejdříve ať se zamyslí nad znakem, který mají rádi nebo jak by se chtěli jmenovat nebo tak něco. Potom ve dvojicích obkreslí ruce v dané pozici a barevně si rozvrhne barvy výsledné masky. Podle tohoto návrhu začnou pracovat s rukavicemi, které si dají do dané pozice a pak začnou kaširovat.

Rozdání předem naplněných rukavic a podložek. Žáci začali rukavice uspořádat (potom, co si s nimi chvíli pohrávali).

13:30 Kaširování, vysvětlení techniky, rozdání i písemného zadání. Zohlednění případné averze k sahání na nepříjemný materiál, mít připravené rukavice.

13:20 Začátek úklidu. Žáci jsou vedeni ode mě na určité pořadí, jak postupujeme při úklidu, takže ti pak začali odnášet židle nebo utírat stoly, když ještě neměli. Na začátku je vhodné, když si odloží batohy, vezmou si pracovní trička. Na konci nejdříve uklidí věci ze stolu, ty pak utrou a až potom si myjí ruce. Dnes po kaširování dávalo smysl si je umývat hned. Bylo by dobré jim říct, ať si ještě ruce umyjí v jídelně před obědem.

Reflektivní otázky:

Co je typické pro kulturu? Co tam třeba patří? Co nepatří do kultury? Byla pro vás tato technika náročná? Proč? Žák DŠ: „Moc pečlivá.“ Zbytek se vyjádřil, že technika se jim vcelku líbila.

V průběhu hodiny by měl jasněji zaznít cíl hodiny, byl hledaný v těch úkolech. V průběhu hodiny jsem občas vstupovala, snažila jsem se pomoci (kaširování, usměrňování žáků...). Vybrání místa na uložení, podepisování prací - časem bude lepší, když budeš někde učit a ten prostor bezpečně znát. Při podepisování jim buď plechovku s tužkami dát na stůl nebo jim říct, ať si jdou do skříně půjčit tužku, nepředpokládat, že to udělají sami, i když znají učebnu lépe než ty. Ale dokázala jsi k jednotlivým žákům přistupovat individuálně podle jejich postižení. Snažila jsi se znakovat. U žáků s mentálním hendikepem jsi práci individuálně členila do menších celků, případně vymýšlela aktivity na odpočinek hned na místě („Tak teď zkus uklidit kolem sebe.“ „Teď můžeš natrhat noviny pro ostatní...“ „Běž umýt prosím tyhle štetce.“) Celkově tvůj projev tvořily pozitivně stavěné věty („Vidím, že jsi začal dobře.“ „Vidím, že se snažíš, chceš pomoci?“ „Možná by to tady chtělo dolepit, ale možná to byl tvůj záměr?“) Atmosféra v hodině byla přátelská, narušována vykřikováním D a JK, žák DŠ nesmí okřikovat J, musí se obrátit na učitele a řešit tu situaci, komunikace i jenom očním kontaktem (stačí si i takhle požádat o pomoc) —> předcházení konfliktům.

Nechala jsem se častým vyrušováním a hlídáním žáků DŠ a JK trochu vykolejit ze zamýšlených postupů, v průběhu hodiny se mi i ztratil papír s podpůrnou osnovou...

Nečekané situace - žáci DŠ a JK - oba mentální postižení, strhávají pozornost na sebe, vykřikují, krůčkování práce, zaměstnat ho trháním papírů (odpočinek od pečlivější práce) —> může z toho být soutěž (kdo toho natrhá víc), já jako učitel jsem partner, dělám zázemí, hlavně ať oni pracují (řekl mi máma Damián, péče od ženy, jeho matka je opustila...) MUSÍME DÁVAT HRANICE, Jirka dělal velkou vrstvu, začal pak znova s tou jednou vrstvou, komplikovaná práce s toaletákem (někdy se muselo začít znova, někdy lepily velké kusy i koule), proč jsem ho zvolila si obhájit, zdůraznění, kde je kraj práce, aby ta práce nebyla nedodělaná, ta podložka je konec jejich práce

Pozitivní nečekaná situace - při závěrečné reflexi jeden žák nechápal mou otázku (asi byl zamyšlený nad něčím jiným, i když se na mě díval), jiný spolužák aktivně na něj začal znakovat a vysvětlil mu znovu mou otázku, pak mi daný žák byl schopný odpovědět.

popsat moji reakci

V průběhu této hodiny bylo pro mě důležité, aby si žáci uvědomili, co je kultura.

Reflexe hodin z 12.2.2024

Připomínky od vyučující VV: Bylo vidět, že ty vědomosti chtějí, že je ty informace zajímavé, i když některé nebaví výtvarka. Bylo dobře, že byla zachovaná kontinuita a nebyla tam dlouhá časová prodleva mezi těmito hodinami. Cílem té hodiny mohlo být i ukázat, že svět je zajímavý a je dobré být součástí i té kultury Neslyšících a dát si i výchovný cíl v tom, aby přišli žáci na to, v čem je kultura Neslyšících obohacující pro slyšící. Bylo pěkné, jak v hodině, když jste se bavili o jazyku přicházeli žáci sami na výhody znakového jazyka (dá se mluvit pod vodou, potichu...).

Běžný přesun z jedné části školy do 4. patra v jiné části školy.

Řeším zasedací pořádek žáků, chci, aby každý měl své vlastní pracovní místo.

Vyskytl se problém s promítáním, problém se chvíli řešil, pak díky vyučující VV se alespoň promítalo na větší obrazovku počítače, když jsme nemohli využít projektoru.

Ještě před prezentací se ptám, co jsme s žáky posledně dělali. Žák J ukazuje na své ruce, žák R mluví o maskách, přidává se i žákyně L, která taky zmiňuje masky. Ptám se, jestli si pamatují, co znamená kultura. Žák RF a FŠ: tanec, oblečení, jídlo, jazyk... Žák KK: „Všechno, co člověk udělal. Příroda,“ ukáže na nakreslený tulipán z předchozí hodiny: „ta tam nepatří.“

Zapnu prezentaci, řeším jak se k ní postavit. Často jsi znakovala a mluvila k nim zády během prezentace. Možná bych si to sama neuvědomila. Bylo to tou spoluprací s monitorem, kdy jsi jim tam chtěla něco ukazovat. Je to takový handicap tý obrazovky.

„Dneska se zaměříme na kulturu Neslyšících. Víte něco o kultuře Neslyšících?“

Žáci zmiňují ruce a masky, které dělali minulou hodinu, takže jsem alespoň získala od nich zpětnou vazbu v tom, že pochopili, že se to vztahuje ke kultuře Neslyšících. Více vlastních příkladů nevymyslí.

„Setkali jste se někdy v textu s psaní „neslyšící“ a „Neslyšící“? Jaký je rozdíl v tom malém a velkém „n“?“ Žák DŠ se začne hlasitě smát a říká slovo „nigga“, někteří to opakují po něm.

V tuhle chvíli jsem nevěděla, jak to rychle zastavit, řekla jsem jen něco ve smyslu ať dávají pozor a neruší. Celkově se u těchto žáků setkávám s tím, že si sice ve vtipu říkají „nigga, gay, teplej“ a i přes opakované požádání, aby tato slova přestali používat, tak nepřestali, protože to myslí jako vtip. Často mě v hodinách tlačí čas nebo v pozici asistentky nechci nabourat hodinu jiným učitelům, kteří tyto situace neřeší. Přijde mi, že ale vysvětlení nepoužívání těchto slov by vyžadovalo klidný a bezpečný prostor, kdy nebudou káráni, ale v klidu by jim byl vysvětlen kontext, proč není vhodné tyto slova používat jako vtip. V tom je velký potenciál dramatické výchovy nebo nějakých takových her, kde by si to mohli zažít. Já se té konfrontace nebojím, takže klidně bych tomu těch 10, 20 minut, ale vlastně klidně i tu hodinu nebo dvě věnovala, protože mi to přijde jako důležitý výchovný cíl.

„Myslíte si, že byl znakový jazyk vždycky povolený, že se používal vždycky?“ Většina žáků kroucí hlavou, že si myslí, že nebyl vždycky, nevědí, kdy byl zakázaný. Mluvila jsem o tom, že ještě za komunistů nebyl podporovaný. Lepší by bylo, kdybych zmínila, že ani nebyli tlumočníci. Říct jim, že komunistům vadilo vše odlišné a že tomu jazyku nerozuměli a oni odmítali vše, čemu nerozuměli nebo to nemohli kontrolovat. Bylo by dobré jim dodat kontext, že znak a gesta tady byli ještě před mluvenou řečí a že ve starých kulturách.

Snímek s Paulem Johnstonem, nepodařilo se mi najít vytisknutý obrázek z minulé hodiny, ale v prezentaci jsem měla ukázky jeho dalších děl. U poznámky, že se naučil sám znakový jazyk se žák J zeptal, jak se to naučil, přiznala jsem, že nevím, ale že mu pravděpodobně musel pomoci nějaký učitel nebo lektor, ale že ho znakový jazyk nenaučili rodiče, protože byli slyšící. Když jsi mluvila o nějakém znaku, kde tě žáci opravili, že se ukazuje jinak a tys jim řekla takovým zbytečně omluvným způsobem (vnitřně se omlouvám, postoj omluvy), že ses to tak naučila v Praze jinak – naopak toho můžeš využít jako motivace, že víš něco navíc než oni a vzájemně se můžeme tedy obohacovat. Jinak tohle celé téma je velmi náročné, lepší by bylo jít tam ještě více přes ty obrazové materiály mnohem víc, více to vizualizovat. Bylo to hodně informací a málo obrazové podpory, klidně i u toho výkladu rovnou kreslit nebo hledat obrázky na internetu.

U Nancy Rourke se žáci začali mezi sebou bavit ohledně fotky, kterou jsem vybrala, kde se autorka usmívá, vznikl ruch. Ukázala jsem jim obrázek masek od Nancy Rourke, který znázorňoval vývoj směru De´VIA. Zajímalo mě, jestli náhodou někdo z žáků se s tím pojmem setkal a zdálo se, že doopravdy ne. Připomněla jsem, že v minulé hodině jsem jim do hromádek obrázků přidala i dvě díla od ní, přičemž jedno z nich byl její autoportrét. Při popisu autoportrétu nezaznělo právě slovo „autoportrét“, je to škoda, žáci ho už znají.

Přes obraz Mona Lisa jsme se dostali k barevné paletě a symbolice barev Nancy Rourke.

Vysvětlila jsem výtvarný úkol – budete pokračovat na maskách z minula a dnes budete používat omezenou paletu barev. Můžete do té masky si navrhnout i nějaký menší symbol, pokud budete chtít. Proto nejdříve chci, abyste si masky načrtli na papír a do návrhu jste si zanesli to, jak bude maska barevně vypadat. Každý dostal papírek s krátkým vysvětlením symboličnosti barev. Zároveň jsem chtěla, aby se zamysleli, co by chtěli do masky ukrýt, jaký význam nebo zprávu. Určitě by to chtělo lépe vysvětlit slovo symbol, nejsem si 100% jistá, že všichni žáci porozuměli, co to symbol je (i když šlo spíše o jednotlivce). Bylo by dobré, kdyby byl prostor pro aktivitu „na papíře“, kdy by dostali několik symbolů a měli je podle sebe rozčlenit do skupin typu např. rodina, přátelství a tím by zjistili a uvědomili si, že něco může v sobě nést více významů, udělat tenhle úkol jako skupinovou práci. Dalo by se to i stáhnout na symboliku těch

barev. Někdo je třeba červený – extrovert, někdo modrý – introvert a přemýšlejte, kdo byste měl jakou barvu nebo jakou barvu byste dali svému sousedovi.

Ještě jsem promítla poslední obraz od Nancy Rourke (Second Wave of Milan – autorčina interpretace obrazu Guernica od P.P.), kde jsem chtěla, aby každý našel nějaký symbol, co vidí, kterého si všimnul. Žák H: „Já vidím flek..?“ Ukážu na místo na obraze: „Tenhle myslíš?“ Přikývne, ukážu, že nedaleko od něj je flek druhý. Žák H: „Jo, moment, to jsou oči! To je slon!“ Obraz je hodně plošně členěný, tak člověk doopravdy až delším pozorováním odkrývá, co všechno v něm autorka zaznamenala. Nejčastěji žáci jmenovali lidi, ruce, opici...**Zde by byla další příležitost pro rozebrání aspoň některých symbolů, ale kvůli času jsem měla obavy, že by nestihli masky dodělat. Původně jsem myslela, že bychom pracovali i na koláži, ale to už se časově doopravdy nedalo stihnout, lepší by bylo, kdybych měla vymyšlený pro rychlé žáky nějaký menší úkol.**

Žáci začínají kreslit návrhy. Postupně dává dohromady všechny pomůcky hlavně vyučující VV i na barvení masek. **Během práce je dobré neustále odklízet to, co už není potřeba, po dokreslení návrhů se mohly už pastelky odklidit, aby byl na stolech prostor. Prostě neustále odklízet, co už není potřeba.**

Žáci se pustili do barvení masek. Překvapilo mě, že žák J, který často v hodinách má problém něco nakreslit (problém ve smyslu, že si nevěří natolik, že to nechce ani zkusit) se okamžitě pustil do návrhu, který měl propracovaný (má i velké obtíže s grafomotorikou). **U žáka J je vidět, že tam funguje ta emoční vazba na tebe, že ti chce udělat radost a že tě má rád, pak neskutečně pracuje a je vidět, že si umí najít ty svoje cesty.** Vyučující VV mi doporučila žákům připomenout, jak používat štětce. **Neustále jim připomínej, že na tempery musí používat ploché štětce a taky kdo jen masku natírá, ale lehce vmačkává barvu do problematických míst. Oni to teda všechno znají, ale je potřeba jim to připomínat.**

Často jsem řešila žáka DŠ v hodině s žákem JP. Házeli po sobě kusy papírů, žák DŠ byl velmi hlasitý, místy vulgární. **Žák DŠ má mentální postižení a někdy prostě už nemá kapacitu na to, aby tě pochopil, tohle mohlo být na něj těžký.** Často jsi napomínala DŠ, ale žák RF byl často původcem toho rušení, ale umí to lépe skrývat. **Žák DŠ prostě nezažívá v hodinách VV úspěch, hlavně ho VV nebaví...Druhý den jsem si s žákem DŠ o předešlé hodině povídala a přiznal, že ho VV doopravdy nebaví, že má mnohem radši pracovní činnosti.** Často vyrušuje za účelem: „Aby byla sranda,“ ale někdy nedokáže odhadnout míru a vhodnost vtípů. **Příště by měl sedět vepředu, sděl v učebně úplně vzadu. Opakovaně jsem ho vyzývala během výkladu, aby dával pozor, což opakovaně odkýval, že pozor dává, ale nakonec zadání nejspíš nepochopil a úplně mu unikl celý kontext.** Během vyrušování ostatními žáky se mi těžko soustředí, když se mě žáci na něco ptají. **Kvůli sluchovým vadám mají logopedické obtíže v řeči a musím se velmi soustředit, abych porozuměla jejich specifickému mluvenému projevu. V momentech, kdy potřebuju odpovídat znakovým jazykem, tak mě rušení úplně znemožňovalo se soustředit a adekvátně jednotlivým žákům pomoci a odpovídala jsem jim často mluvenou řečí...Nakonec to rušení nejvíce odnáší „ti hodní“ žáci, kterým pak nemám čas se věnovat, protože „hasím oheň“ někde vzadu ve třídě.**

Postupně žáci své práce dodělávali, uklízeli svá místa. Nakonec jsme šli do vedlejší místnosti, kam odnesli své masky schnout. **Mělo by se ideálně odklízet v průběhu hodiny, dělit si tu hodinu na menší celky a upozorňovat žáky na čas, kdy se dostáváme do jaké části.**

„Představte svou masku...“ U reflexe jsem byla už dost unavená a tak jsem vyvolala jako prvního nejhodnějšího žáka, což asi nebylo úplně šťastné, který má navíc obtíže v komunikačních schopnostech... Na konci jsem představila svou masku. Škoda, že neměli možnost tu tvou masku si rozšifrovat sami a zažít si, jaký to je si sám vytvářet pro něco význam, jak to na ně působí ta maska. Ale mohlo tohle představení masky přijít úplně na začátku, aby viděli, jak to funguje. Žák JZ si nedokázal vybavit, jaký znak nebo gesto zachytil, jeho maska je hodně navrstvená a ve vrstvách se ruce ztratily. Barvy si vybíral především – modrou, protože je jeho oblíbená a červenou, protože znamená podle klíče pro danou hodinu sílu (z pozorování v hodinách často poukazuje na své svaly a je pravda, že není den, kdy by nepřišel v něčem modrém).

DŠ nechtěl představit svou masku. Většinu reflexe ani s námi nebyl ve třídě, protože se zabral do třídění pastelek. Možná jsem se ho dotkla i častým napomínáním, protože jsem přehlédla, že v hodině rušili i jiní žáci, kteří ho dost pravděpodobně někdy i k rušení vyprovokovali. Celkově jeho maska byla velmi tenká, i když mi tvrdil, že už tam dal aspoň 4 vrstvy (při odlepování se mi zdálo, že vrstvy byly spíše 2 a místy 3). Nakonec masku nabarvil celou načerno. Vlastně se ta maska hodně podobá té mé, kterou jsem jim přinesla jako inspiraci. V hodině dost dobře nezazněl ten cíl, chápu, žeš řešila tu techniku na začátku a pak tě rušil DŠ. Nezaznělo dost jasně rozdíl gesto x znak x symbol, mohla jsi tam zdůraznit intimitu projevu. Žák J tam tu intimitu udělal, ale V utekl k Batmanovi...

Žák VM: „Ta moje je Batman!“ Já: „Takže ses držel té jakoby populární kultury?“ Přikývl. Bylo na něm vidět, že ale má ze své masky vážně radost, že se mu z rukou podařilo poskládat masku Batmana. Proto nakonec celá maska byla také černá.

Žák TF: Hodně znakoval, moc nemluvil. Rukama naznačil schování a pak vybafnul. Já: „Takže jsi v masce zachytil jakoby překvapení?“ Žák přikývl a pak ukázal na žlutá a červená místa. TF: „To jsou vykulené oči.“ Žák T na své masce pracoval velmi pečlivě, poslední tahy velmi rychle dodělával, aby je stihl před společnou reflexí.

Žák KK: „Moje je jako...ruce jako když se bojí někdo.“ Já: „Myslíš stydí?“ Gesto jsem poznala a domnívala jsem se, že hledá lepší slova pro popis své masky. K: „Ano, stydí!“ Já: „A tohle se používá asi hodně v Asii, ne? Viděl jsi to někde v anime nebo manze?“ KK: „Jo, viděl.“ Já: „Takže jsi se spíše rozhodl zachytit gesto, než nějaký znak?“ KK: „Jo, gesto. Mě moc baví číst manga.“ Barvy žák KK bohužel nestihl dodělat.

Žák RF: „Moje maska znak tornádo.“ Já: „Tornádo?“ RF: „Ano, tornádo.“ Já: a ty barvy jsi vybral proč?“ RF: „Jsou to vlajky. Tady takhle česká, Rakousko tady a tady Německo. Bílá je jako neutrální, hranice.“ Žák Rf je ukrajinského původu a až zpětně mě spojitost tornáda a vlajek přišla jako zajímavá kombinace, žel mě nenapadlo se ho na to více doptat v hodině.

Žákyně LV: „Já prostě jen použila ruce jako masku.“ Barvy použila s významem pro lásku, sílu, naději a něco negativního. Pracovala v hodinách pečlivě, bohužel jsem přes snahu utišit rušení u žáka DŠ neměla čas, se jí více věnovat a lépe jí úkol vysvětlit, aby do masky doopravdy použila nějaký znak nebo gesto.

Žák FŠ: „Moje je znak Messi.“ Tento znak vychází z typického gesta, který Messi při zápasech dělal Podle tohoto znaku zvolil i barvy.

Žák JP chyběl na dodělání masky. Také ale měl problém s pozorností během hodiny, neustále provokoval žáka DŠ. Taky byla maska velmi tenká.

**Informovaný souhlas vyučujícího výtvarné výchovy k výzkumu diplomové práce
Kultura Neslyšících ve výuce výtvarné výchovy**

Držitel souhlasu: Bc. Marina Jonášová, U Jánského kamene 576/3, Liberec, 460 01

E-mail: merry.jonasova@gmail.com, tel.:

Předmět a provedení: Výzkum je prováděn v rámci zpracování diplomové práce (dále DP) na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (Katedra výtvarné výchovy) držitelem souhlasu Marinou Jonášovou (dále studentka).

Výzkum se týká sběru dat do didaktické části DP, která bude empirickou kvalitativně pojatou sondou, jejíž cílem je navrhnout dlouhodobější výtvarný projekt pro žáky se sluchovým znevýhodněním. V rámci projektu studentka zkoumá žákovské prekoncepce (výtvarné práce, nebo jinak zaznamenané výpovědi), pozoruje výuku výtvarné výchovy a vede rozhovory s vyučující výtvarné výchovy z vybrané školy (polostrukturované rozhovory, reflektivní deník, fotodokumentace výtvarných prací žáků). Sama pak vyučuje a reflektuje svou výuku (reflektivní deník, návrhy výuky, alterace, fotodokumentace výtvarných prací žáků). Cílem výzkumné sondy je zjistit a popsat, jakými způsoby je možné seznámit žáky s uměním a kulturou Neslyšících a jaké problémy takovou výuku provázejí.

Informace budou sloužit pouze pro potřebu DP a budou k dispozici pouze Marině Jonášové, popřípadě vedoucí její práce a komisi u obhajoby DP. Informace z rozhovoru budou důsledně anonymizovány tak, aby byla zaručena anonymita a ochrana všech zmíněných osob a aby nebylo možné tyto osoby na základě anonymizovaného přepisu identifikovat.

Veškeré informace z výzkumu bude Marina Jonášová uchovávat u sebe.

Doslovné citace částí anonymizovaného doslovného přepisu mohou být použity u obhajoby DP.

Prohlášení: Souhlasím s poskytnutím informací do rozhovoru a dalších souvisejících informací.

Rozumím výše uvedenému textu a souhlasím s jeho obsahem.

Rozumím tomu, že nemusím odpovídat na otázky, které by mi přišly nepříjemné, citlivé nebo osobní.

Jméno a příjmení:

Datum a podpis:

Vážení zákonní zástupci, [LSEP]menuji se Marina Jonášová a na Logopedické základní škole působím jako asistent pedagoga. Aktuálně dokončuji magisterské studium a svou diplomovou práci věnuji představení kultury Neslyšících v hodinách výtvarné výchovy. Tento souhlas má za cíl zaručit, že se získanými informacemi a materiály z hodin budu nakládat maximálně citlivě a zajišťuji naprostou anonymitu všech žáků. Zároveň tento souhlas potřebuji mít k případnému doložení komisi u obhajoby diplomové práce. V případě dotazů mě můžete kontaktovat na níže uvedeném e-mailu. Předem děkuji za spolupráci. Pokud si přejete hotovou diplomovou práci dostat, napište mi sem prosím Váš e-mail:

.....

Informovaný souhlas k výzkumu diplomové práce Kultura Neslyšících ve výuce výtvarné výchovy

Držitel souhlasu: Bc. Marina Jonášová [LSEP]E-mail: merry.jonasova@gmail.com

Předmět a provedení: Výzkum je prováděn v rámci zpracování diplomové práce (dále DP) na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (Katedra výtvarné výchovy) držitelem souhlasu Marinou Jonášovou (dále studentka).

Výzkum se týká sběru dat do didaktické části DP, která bude empirickou kvalitativně pojatou sondou, jejíž cílem je navrhnout dlouhodobější výtvarný projekt pro žáky se sluchovým znevýhodněním. V rámci projektu studentka zkoumá žákovské prekoncepce (výtvarné práce, nebo jinak zaznamenané výpovědi), pozoruje výuku výtvarné výchovy a vede rozhovory s vyučující výtvarné výchovy z vybrané školy (polostrukturované rozhovory, reflektivní deník, fotodokumentace výtvarných prací žáků). Sama pak vyučuje a reflektuje svou výuku (reflektivní deník, návrhy výuky, alterace, fotodokumentace výtvarných prací žáků). Cílem výzkumné sondy je zjistit a popsat, jakými způsoby je možné seznámit žáky s uměním a kulturou Neslyšících a jaké problémy takovou výuku provázejí.

Informace budou sloužit pouze pro potřebu DP a budou k dispozici pouze Marině Jonášové, popřípadě vedoucí její práce a komisi u obhajoby DP. Informace z rozhovoru budou důsledně anonymizovány tak, aby byla zaručena anonymita a ochrana všech zmíněných osob a aby nebylo možné tyto osoby na základě anonymizovaného přepisu identifikovat. Stejně tak i výtvarné práce žáků budou foceny beze jména nebo se zakrytým jménem.

Veškeré informace z výzkumu bude studentka uchovávat u sebe.

Prohlášení: [LSEP]Souhlasím s tím, že studentka může pro účely své diplomové práce fotit výtvarné práce žáka a vést si reflektivní deník z hodin.

Rozumím výše uvedenému textu a souhlasím s jeho obsahem.

Jméno a příjmení: Datum a podpis: